Hr. Thaarup har Ret(???)

En Dialog

imellem

Ridder Thaarup og een af hans 4 jødiske
Venner L. Nathan,

forfattet af den sidste.

Kjøbenhavn 1813.
Trykt hos Thorstein E. Rangel,
Vimmelskaftet 138.

Ach des Fanatismus Wüthen
Stürzt die Welt in Jammer hin; —
Streift des Geistes zarte Blüthen
Ab, und bricht den freien Sinn.
Gräßlich trennet er die Bande,
Die die Lieb' um Herzen zieht,
Und, zur Menschheit ew'gen Schande
Mutterlieb' vom theuern Pfande —
Da, wo ihre Fackel glühet! —

Duldung eint die Nationen,
Lehrt den Menschen menschlich seyn;
Die Bewohner aller Zonen
Sich als wahre Brüder freu'n.
Keine fremde Meinung scheidet
Sie gleich einer eh'rnen Wand,
Von der Duldung sanft geleitet,
Und vom Brudersinn begleitet,
Wandeln alle Hand in Hand. —

Teitteles.

Jøden Nathan og Ridder Thaarup.

Nathan. Naa, Hr. Thaarup! hvorledes lever Deres Moses og Jesus?

Hr. Thaarup. Jeg tænker godt, og begge ville virke med den dem særegne Kraft.

Nath. Ja især i dette Tilfælde, hvor foruden dem Deres Sandhedskjærlighed alene vilde virke; men uden Spas, Hr. Thaarup! hvad var Deres egentlige Hensigt med Moses og Jesus; thi Sandheds-kjærlighed alene formaaede dog vel ikke, at lægge Dem saa forældede Sandheder i Munden?

Hr. Th. Og hvorfor ikke det? formaaer Sandheden i og for sig selv ikke nok?

Nath. Tilgiv mig! De havde Ret, naar det var Sandhed, Originalen indeholdt; men at dette ikke

er Tilfældet, det har Wolffsohn og Willaume allerede for længe siden godtgjort. Hvorlunde kunde det da være Sandhedskjærlighed alene, der bragte Dem til at sige Noget, der aabenbar ikke er sandt? Men De maa dog vist have havt andre Grunde, ikke sandt?

Hr. Th. Hvad! du mener dog vel ikke andre slette Grunde?

Nath. Bliv ikke vred, Hr. Thaarup! gode Venner tage det jo ikke saa nøie med hverandre; men jeg mener kun saa, naar det havde været en Anden, der havde oversat Moses og Jesus, og smykket den med saa herlig en Fortale, da vilde jeg sikkert troe, at det var Had mod Jøderne eller Niid eller og en lille Pengehaand, der havde været med i Spillet, men om Deres Uegennytte er jeg allerede længe overbeviist, og især nu, da De for 2 Rbdlr. skjænker Deres Læsere over 24 Ark, skjøndt de ved Trykken kunde indskrænkes til 12, og saaledes gav dem de øvrige 12 Ark gratis, som dog virkeligen i disse Tider ere fundne til sit Brug.

Hr. Th. Jeg veed hvad du vil sige dermed. Dog nok herom! Men jeg paastaaer, at om jeg var nok saa egennyttig, saa var jeg det dog ikke i den Grad, som En af dine Religionsbrødre.

Nath. Ja, mine Religionsbrødre, om dem er det slet ikke værd at tale; de ere jo saa egennyttige og egenkjærlige, at de ingen agte uden Jøderne, som kalde en Kristenkirke, der dog er langt skjønnere end en Jødekirke, for et Bet hakise.

Hr. Th. Ja, det maa du nok sige; er det dog ikke uforskammet?

Nath. Sandt nok, naar det blot ikke var Usandhed, at Jøderne kalde en Kirke saa, og om blot een eneste af dem nogensinde havde ladet sig det indfalde, med dette Navn at nedværdige Guddomshellige Sæde; men det kommer jo ikke saa meget derpaa an, om man gjør Mennesker, som Jøderne (og Gud veed, om man kan kalde dem Mennesker) een feil Beskyldning meer eller mindre; Mennesker, der, skjøndt de, som de, Hr. Thaarup! paastaaer, kalde en Kristenkirke bet hakise, desuagtet besøge den, og, tænk engang, hvilke Dummerianer! føle endog ofte ligesaa meget, som mange af dem, der holde Kirken for hvad den bør holdes, ja gaae oven i Kjøbet rørte derfra.

Hr. Th. Du bliver stillende, Nathan. Dog, lader os ikke mere tale om denne Sag! Hvad mener du da om de skjønne Grundsætninger af forskjælligt

Indhold, som jeg i min Fortale har anført? ere de ikke fortræffelige og Jøderne værdige?

Rath. Sandeligen, Hr. Thaarup! De har med megen Møje og Betænksomhed udpillet de gode Egenskaber hos Jøderne, og sat dem i det fordeelagtigste Lys; og hvad jeg endnu mere beundrer hos Dem, er, at de saa godt har vidst at tage Hensyn til Tid og Omstændighed; thi er det ikke sandsynligt, at Jøderne i Dannemark i Aaret 1813 nære samme forhadte Sindelag imod deres christne Medborgere, som i hine Barbariets mørkeste Dage, f. Ex. i Korstogenes Tid, da det afskyeligt fromme Raserie ikke skaanede hines Blod? Er det fremdeles ikke sandsynligt, at Israelitterne bære ligesaa stort Nag mod de Mennesker, der have optaget dem under deres Forfølgelser, og behandlet dem broderligen, som mod dem, der ikke alene forjog dem fra hævdede Besiddelser, men endogsaa kun gjorde sig liden Samvittighed af at skille dem ved Livet? og er det endeligen ikke ogsaa sandsynligt, at Jøderne ligesaa godt nu kunne begaae Uretfærdighed mod deres christne Medborgere, som i hine Tider, da de Christne ubarmhjertigen nødte de Svagere, der ansaae Liv og jordisk Velfærd for et højere Gode end uindskrænket Frihed i Troen, mod deres Villie, at sværge til en ny Religion, til en ny Gud, og grusomt dræbte eller mishandlede dem, der vare

standhaftige nok til ikke at følge deres Magtsprog. Ja, man maa i Sandhed! tilstaae, at den Tids Christne aldeles ikke bidrøge til, at Jøderne kom til at hæve Edens hellige Forpligtelser, hvis Opfyldelse vor Religion saa ofte med Eftertryk paalægger os. At mange Christne desuagtet ikke ville troe Jøderne, naar de sværge, kom jeg i denne Uge til at erfare; thi da jeg ved Eeder forsikrede dem, at Deres Skrift, Hr. Thaarup! ikke har Andet til Hensigt end at sige Sandhed; vilde ingen troe mig, da jeg var en Jøde. —

Hr. Th. Nathan! tag dig i Vare med hvad du siger, og stoel ikke for meget paa mit Venskab; thi jeg kunde let blive vred, og . . .

Nath. Og skrive en Nathan, som De overfatte en Moses og Jesus; men see Dem vel for, at De ikke gjør mig til en Nathan den Vise, eftersom de da vilde komme til at handle mod deres Sandhedskjærlighed; thi der gives ikke en saadan Nathan blandt alle Jøder; Forfatteren tænkte kun paa en Christen, og lod ham, jeg veed ikke hvorfor, fremtræde i en Jødegestalt; ja det var vel kun Smiger; det var kun en Finesse mod den foragtelige Jøde, Mendelsohn, som han, af en Grille tænker jeg, saa godt kunde lide. Men, for at blive alvorlig: de

Jøder maae dog vist være flere Skurke, naar man skal dømme efter Proportion; thi med os 4 Jøder har De blot havt Omgang, som De siger i Deres skjønne Fortale, og alle have opført sig saa slette, at De selv ønskede Deres christne Medbrødre en saadan Tænkemaade; vil man nu slutte fra de 4 Jøder, hvad kan man saa dømme om den hele Masse?

Hr. Th. Nathan! du bliver for slem. Har jeg ikke selv sagt, at man maa gjøre visse Undtagelser?

Nath. Saa har De da vist ogsaa søgt meget, og holdt Visitats i hvert Huus i Kjøbenhavn, for at pille os 4 Slette ud; thi flere af dette Slags findes der vel ikke. Men nok herom! Tillad mig, endnu at forelægge Dem eet eller andet Spørgsmaal. Hvi behøvede De at gaae saa langt tilbage i Tiden, til Abraham, Isaac og, Gud veed hvem, for at vise Jødernes Grumhed og Ladhed. Finder De ikke Stof nok hertil i Kjøbenhavns nuværende Jøder? og det er jo dem, De meest sigter til. Ere de ikke ubeskriveligen grummer? lade de ikke gjerne et Menneske omkomme, førend de række ham en Drik Vand? Røres de vel af den Fattiges Klager? Mishandle de ikke deres Forældre? Føle de ikke en medfødt Lyst til at myrde? kort, er ikke enhver ædel Følelse og Pligt søvndysset i deres Hjerter? og

nu deres Ladhed? dog jeg synes, at de i det Mindste ikke have fortjent denne Bebrejdelse; thi naar Joderne, som De siger, saa hurtigen have kunnet ødelægge mægtige Stater, (???) og udsuge deres Marv, ligne de da ikke langt mere de flittige Bier? Rigtignok seer man, at alle Fabriquer, som Joderne heri Landet have anlagt, ligge hen, at alle de Joder, som ikke ere Handelsmænd forkomme af Sult, efterdi deres Dovenskab hindrer dem i at fortjene det daglige Brød: men det kan man jo ikke regne: en Jøde kan jo aldrig være fuldkommen. Dog — det er sandt: De vil vel ikke, at man taler om Andre blandt Israelitterne end blot Handelsmænd?

Hr. Th. Hvor kan man tale om Andre, da kun saa meget Faa vege fra denne Vane?

Nath. Og hvad kan da vel Grunden være?

Hr. Th. Ingen anden, end fordi Joderne plages af Pengesyge, som er deres gamle Særkjende.

Nath. Tag det ikke fortrydeligt op, Hr. Thaarup, at jeg hertil siger: nej! Hvor ukyndig jeg end er i Oldtidens Forfatning og Daad, vil jeg dog, efterlignende Dem, hente Betragtninger af samme. Hvor kan det da komme sig, at Joderne, dengang de endnu udgjorde et selvstændigt Folk, dengang ingen Næringskilde endnu var dem forstoppet, beqvemmede

sig til selv at føre Ploven, og at danne sig i alle andre Haandværker og Kunster, som dengang blomstrede?

Hr. Th. Og du kan paastaae, at Jøderne nogensinde har virket for Kunsterne?

Rath. Ja, jeg maa tilstaae, deri tog jeg rigtig nok Feil; thi til Arkens dengang saare kunstige Indretning har Noah vist forskrevet sig Tømmermestere og Snedkere. Til det pragtfulde Tabernakel har vist, jeg vil ikke sige, et Jødehoved bidraget Noget, men ikke engang en Jødehaand baaret en Steen; thi Ladhed er jo et Hovedtræk i deres Charakteer. Guld og Sølv og Ædelstenes Behandling have de vist heller ikke kjendt; thi det viser jo ogsaa dette Tabernakel. Og hvad have de formaaet i Poesien? — I Sandhed! de have fordærvet den ved deres feilfulde Smag og ved deres antagne Nationalgud; thi hvor maatte den ikke tabe al Energie, da den støttede sig paa et høiere Væsens kjærlige Omsorg for et ham hengivet Folk? Hvor svag er saaledes ikke Mosesangen, der lovsynger et Væsen, som vældigen kløvede Havet, og skjenkede sine Sønner Seier? Er der noget mere næsthetisk end Davids Sange, der, grundede paa Forfatterens fuldeste Overbeviisning om et hans Fædre naadigt Væsens Godhed og Omsorg, henflyde i en from, mod det Høiere stræbende Inderlighed, og lyde om en Na=

tionen og alle Mennesker elskende Fader; thi de ansaae Guddommen ikke blot for Israelitternes Gud; men for saa vidt de andre dem bekjendte Folkeslag troede paa saadan en alstyrende Herre, erkjendte de ham og for deres Beskytter. Saaledes hedder det baade Elohe Israel og Elohe Haamim. Aarsagen, at Jøderne antoge, at Guddommens Naade tilflød dem i større Skaaler, Aarsagen til den Benævnelse Elohe Israel, lader sig i øvrigt letteligen forklare af ethvert fornuftigt Menneske. (naar det vil betragte Tingene fra den rigtige Synspunkt.) Thi da Israeliterne vare de Første, der i et Blik paa Naturen, Himlens og Jordens Underværker svingede deres Tanke op til et højere Væsen, som throner hisset, og saaledes var Ophav til denne saa vigtige og heldbringende Sandhed, og da desuagtet Nationerne omkring dem dog vedbleve at betragte Alt med det sandselige Øje, knælede i Støvet for et Billede, og ej kunde begribe det usandselige Væsens Tilværelse; var der da noget mere Naturligt, end at de troede at fortjene dette Væsens højere Agtelse og Kjærlighed? at de troede at være mere yndede Sønner end Andre, der ikke erkjendte denne Fader? Denne Forestilling, engang oprunden, har forplantet sig til alle senere Slægter, men uden at disse toge det i samme Betydning, som deres Forfædre, i hvis Tid der Ingen gaves, som erkjendte denne Gud. Man indseer altsaa lette-

ligen, at Tanken om en Nationalgud er et Foster af Oldtiden, der paa ingen Maade kan skade Nutiden. Dog bort med alle Udskegninger! Jeg vil nu vise Dem den sande Grund, hvorfor kun saa faa Israelitter hidindtil have opoffret sig til Kunster, Videnskaber og Haandværker; den ligger da ikke, som De har villet, i Jødernes Pengesyge, men den har hidindtil lagt i de Christnes Tilbageholdenhed mod Jøderne og deres Udelukkelse fra alle andre Fag; thi, saasnart de vare komne i Landflygtighed, maatte leve afhængige af andre Nationer, og vare saare ofte endog blodige Offere for Fanatismens grusomme Raserie; da man bortfjernede dem fra al Samqvem med sig, og altsaa heller ikke tillod dem at indtræde i nogen Stand udenfor Handelen; hvad skulde da de forladte af Ulykker nedtrykte Israeliter gjøre? Med Øine, stirrendende til den højere Hjelp, med et smægtende, af Religion blot trøstet Hjerte, maatte de jo nøjere forene sig til et fælleds Baand, og det ikke alene en Stat indbyrdes, men ogsaa forskjellige Stater med hverandre; og hvilket Middel var da bedre hertil end Handelen? og hvad andet var dem levnet? Den har vel ofte forført dem til at begaae mindre samvittighedsfulde Handlinger, flydende af Kjøbmandsaanden; men kunne hine ikke lettere undskyldes, lettere tilgives, end de Christnes Ubetænksomhed, der ej tilstædede dem noget andet Fag, end det, som er saare for-

førende for ethvert Menneske? Saaledes er da nu Handelen bleven til en indgroet Beskjæftigelse for Israelitterne; og hvad tusindaarig Vane har grundfæstet, det rokkes ikke ved faa Aars Forbedringer; det vil heller ikke de, Hr. Thaarup! med al deres Sandhed, de har lagt for Dagen, pludseligen kunne tilintetgjøre. Sikkert vil ogsaa enhver klog Statsmand indsee dette, og lade Tiden læge det Saar, den selv har slaaet; og det viser sig allerede nu, at Jøderne ere nær ved deres højere Forædling, efterdi, siden salig Kong Christians Tid, da de begyndte at faae deres bagbundne Hænder løste, da det tillodes dem at virke med som nyttige Statsborgere, mange Jøder gaae mod den almindelige Strøm, og løsrive sig fra en Stand, som især hos dem dadles, skjøndt den, anvendt til det Onde, har ligesaa slemme Følger for Staten, naar den drives af Ikke-Jøder. Jeg vil ikke længer, Hr. Thaarup! trætte Dem med mine Ord; jeg siger endnu blot, at Jøderne, behandlede, som de nu behandles, agtede, som de nu agtes, elske deres Medmennesker, hvad enten de ere Jøder eller Christne, at de ikke ansee dem for Afgudsdyrkere, da de langtfra ikke ere det; kort, at de ere istand til samme Menneskefølelser, som andre Mennesker, og at det er Synd eller Blindhed eller Ondskab af Enkelte, naar man frakjender dem den.

Hr. Th. Du anvender dog vel aldrig det Sidste paa mig?

Nath. Som Jøde tør og vil jeg i denne Henseende ikke sige min sande Mening; og jeg vil just heller ikke troe det om Dem, men, tilgiv mig! det synes . . .

Hr. Th. Hvad! din Tvivl er nederdrægtig, Jøde! gaae! du har for stedse tabt mit Venskab.

Nath. Tillad mig, (jeg veed, at De, en saa god Mand, ikke vil nægte mig den sidste Bøn) tillad mig blot, at sige Dem endnu nogle Sandheder!

Hr. Th. Nej! jeg har hørt Sandheder nok; gaae! pak dig!

Med disse Ord blev jeg (og jeg følte, at det var Sandhed) kastet paa Døren; men da jeg nogenledes, saa godt jeg kunde huske, har fremstillet den hele Omtales Indhold, kan jeg ikke undlade, at tilkjendegive mine Læsere, hvad jeg endnu havde at sige. Efter mine Tanker havde Hr. Thaarup handlet langt bedre, naar han reent havde ladet dette Værk ligge roeligen hen i Lethes Bover; og kunde han ikke paa anden Maade omvende de umenneskelige Mennesker, Jøderne, end ved at vække Fordomme imod dem, at

opsøge hvert slet Exempel i Historiens og Nutidens Gang, og at oppuste Hadet imod dem, som nu ej længer bør eller kan brænde i den Retskafnes Bryst; da var det bedre, at han reent havde ladet være at tænke paa Jødernes Forbedring, hvortil dog den hulde, dem beskyttende Regjering alt for længe har føjet Anstalter, som dagligen fremmes ved vore christne Medborgeres Medvirkning og kjærlige Forhold.

Hvad Oversætterens Fremgangsmaade angaaer, da burde han ikke fremstillet Jøderne bløt fra den svage Side, da det vækker Læseren til at fatte Mistanke om hans Uegennytte, og viser kun Ensidighed i Beskuelsen, men rigtigere havde hans Adfærd været, naar han med et taageløst Øje først havde betragtet Jødernes Dyder og Fejl, overvejet disses Grunde, og da ved denne Sammenligning godtgjort, at Jøderne ere saa foragtværdige og slette Mennesker, som han paastaaer, men som han paa denne Maade vel neppe kan bevise. Ogsaa maatte en Oversætter, der saa meget beflitter sig paa Sandheden, først nøje have drøftet, hvad Charakteer, hvad Sindelag den havde mod Jøderne, som skrev Originalen, hvad Hensigt han havde med denne, om den ikke blev til blot for at skade, og paa hvad Tid og Sted den blev skreven, og som Følge heraf, om Oversættelsen ogsaa er passende med dette Lands nær-

værende Aand; overvejer han ikke alt dette, som han ikke synes at have gjort, enten fordi han ikke har villet det, eller, som man ej kan formode, ikke har tænkt derpaa, saa kan han jo aabenbar komme til at skade dem, som han efter Sigende ikke vil skade; thi han er jo Originalforfatterens Organ. Siger derimod Oversætteren, at han fuldeligen var overbeviist om alle disse Punkter, at han tilfulde erkjendte Originalens Indhold for ufejlbarligen sand, maatte han da ikke have forsøgt paa at gjendrive eller i det mindste at svække Willaumes og Wolfsohns Argumenter mod hans Forfatter? men, jeg kan tænke, af visse Grunde har han ikke engang sagt os, at saadanne vare til i Verden.

Recensionen over Originalen, Oversættelsen og Oversætterens Fortale er, at de havde været Mesterstykker i Korstogenes og Munkenes Periode, men at de reent ere komne af Mode, og glemmes under Frembringelsen i Aaret 1813.

I øvrigt anbefaler jeg Oversætteren i Engelen Mi's Vold.

Ædle christne Medborgere! til Eder henvender jeg mig i denne Stund med et roeligt Sind. Medborgere! er Sandhed Eders Lesen, er Upartiskhed det, I stræbe efter, o, da fæster ingen Lid til de Ord, en os fiendsk Mund kan udtale. Sandeligen! vi ere ei mere de Israelitter, som vi vare i det 11te Aarhundrede; thi I ere heller ikke det, hvad I dengang vare. Vi have Eder ikke længer, vore Velgjørere, thi I have jo ikke os. Brødre! (lad mig kalde Eder saa! thi dette er Eders rette Navn hos enhver veltænkende blandt os) ædle Brødre! vender ikke Øret bort fra Sandhedens Mund! lader Eder ikke bedaare af forældede Sententser, hentede fra Tider, som Historien fremviser, rødfarvede af vort Blod, besmittede af Misdaad ei alene mod os, men endog mod de Mennesker, som alle eenstemmigen maae erklære for retskafne og gode, mod Maurerne. Dannemænd! føler med mig, nu da Sandhedens Døer nogenledes er aabnet Eder af forskjællige Hænder, føler, hvor dybt den nedværdiger sig, som saa uden Grund søger at nedværdige os, nu da vi bedst ere paa Veien, at afkaste den Lænke, der forbandt os nøiere indvortes med hinanden, for at knytte den til den, der forener Jøde med Christen. I Sandhed! vi ere Eder ikke fiendske! Fordommens Taage veeg, saasnart Kjærlighedens og Fredens Soel reiste sig paa vort Firmament; nu see vi klart, og elske vore Velgjørere. Vi sværge, at alle Eder for-

havde, ethvert Menneskes uværdige Grundsætninger kun staae nedprentede i een eller anden rabbinsk Bog, men ikke, sandeligen! ikke i vore Hjerter. De gjaldt kun mod de Christne, der handlede uchristeligen mod os; de gjælde ikke, anvendte paa Eder, vore Venner! O, lad Enighed throne blandt os! viser os paa rette Veje, naar vi have forvildet os! gjører os opmærksomme paa vore Lyder! og vi ere beredte til at forbedre os. Men bortstøder os ikke, forførte af den mod os fremtrædende Had og Avind! afvæbner dem, ved ikke at fæste Lid til hvad de sige! Een Fader vaager jo over os alle; hvi skulde da Sønner af een Fader lade sig vække til Had? hvi skulde de, naar de først havde rakt hverandre Haanden, affindigen skye hverandre, fordi Een eller Nogle ikke ville beqvemme sig til denne kjærlige Haandrækning? Længe tordne det fra Hadets mørke Skyer, længe nedkaste Niden sine Lyn derfra, uden Forskjæl saavel paa de Gode som de Onde! men urokkeligt staae vort Broderfind! vi elske hine, og afskye disse! Velsignelse over dem, der tænke saa!

Vedre blandt mine Religionsbrødre! Eder omsvæver jo Samvittighedens trøstende Engel; hvad formaaer da Avinds Pile mod det Skjold, hvormed hiin værner om Eder? Retfærdighed vandrer jo ved Eders Side, hvad formaaer da Enkeltes uretfærdige

Dadel? Kjærlighed befaler Eder jo for ethvert af Eders Medmennesker; maae I da ikke med Ringeagt skue ned paa Enkeltes ukjærlige Behandling? For egen Skyld mægter altsaa Intet at forstyrre Eders Roelighed. Men skulde Eders Hjerter bløde, naar Nids og Fiendskabs Torn saarer Eders Religionsbrødre, saarer Mange, der ikke burde saares; o, da omsvæve Eder den trøstende Tanke, at kun Faa blandt vore christne Medbrødre, og kun de, der ikke ville skue Sandhedens Soellys, hade os, fordi vi ere Jøder! Og hvad om nu end disse Enkelte rase? Kjærligen forbinder os jo Menneskelighedens og Fredens Baand til de Fleste af vore Landsmænd; og under denne fredelige Forening, under deres kjærlige Varetægt, under den ædle Regierings beskyttende Vinger, hvad formaae Sværmeriets Dampe? Retfærds Veje bestrøes jo saa ofte med Torne; Fromhed kommer jo saa ofte til at græde; det er Verdens Løb; men herlig er Eders Graad; den offres paa Menneskeligheds og Kjærligheds Alter. Dog — ubekymrede vandre I frem paa Eders Bane, og som Stjerner paa Himlen ville da Eders Exempler skinne; de mindre Gode ville skue dem: og blive bedre.

Religionsbrødre! Skulde der end i disse oplyste Tider gives Enkelte, hvis Øine ikke skue ganske klare, hvis Hjerter end ere omgivne af Fordommens Skorpe; o, da tænker paa, at vi, levende paa en bedre Grund

end i fordums Dage, bør og kunne med Roden udrydde de enkelte Ukrudsspirer, der have deres Udspring fra Intollerantzens alt for længe ødelagte Land, i hvis Skjød Hadet udstrøede os sin giftige Sæd. Fred er jo nu over hele Jorden. Der gives forskjellige Religioner, men ikke forskjellige Mennesker: vi ere alle Adams Sønner; hvi da fordømme mod sine Brødre?

Troesforvante! Lader os affaste Pragtens Ham, bag hvilken Riden skuer langt flere Rigdomme, end hiin virkeligen skjuler! Lader os foragte udvortes Glands, og stræbe efter den indre, den sande, som Tid og Lykke hverken kan give eller tage! Lader os lede de Yngere paa Kundskabs og Vindskibeligheds Veje! de ere jo saa skjønne, der voxer jo Tilfredshed og Glæde; og om end Rigdom ikke pranger paa samme; saa har dog heller ikke Noden opslaget sine Hytter der, saa vanker heller ikke Sorgers Skare paa disse Veje. Lader os villigen følge Culturens og Oplysningens Stemme, og antage de agtede Mænds Veiledning, der snart ville fremtræde blandt os, for at tænde et større Lys, for at bringe os Fuldkommenhedsmaalet nærmere, og tilvejebringe en højere Grad af Identification! Lader os stræbe! Tiden er kommen!
